

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.013.07.2020

Mieczysław Rzeźnik
Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Rozwadach
Rozwady 89, 26-434 Gielniów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Rozwadach
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Rzeźnik, Prezes OSP w Rozwadach o 2002 r. ¹
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP. 2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2019 do dnia zakończenia kontroli. Kontrolą mogą być również objęte dokumenty wytworzone wcześniej bądź później, niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Łukasz Misiak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/129/2020 z dnia 12.08.2020 r. (akta kontroli str. 1, 6)

¹ Upoważnił Sekretarza OSP Patryka Leśniaka do reprezentowania OSP w trakcie kontroli NIK.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK, Ochotnicza Straż Pożarna w Rozwadach⁴ jest przygotowana do funkcjonowania w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym⁵.

Stan wyszkolenia strażaków ochotników oraz posiadane wyposażenie umożliwiały realizację zadań ratowniczo-gaśniczych, a także spełniały wymagania wynikające z obowiązujących przepisów dotyczących ksrq, z wyjątkiem dwóch aparatów oddechowych, które z opóźnieniem poddano wymaganym przeglądom. Strażacy ochotnicy biorący udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych odbyli obowiązkowe szkolenia pożarnicze oraz posiadali ważne badania lekarskie dopuszczające ich do działań ratowniczych i ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków. Jednostka była w całodobowej gotowości operacyjnej, która w analizowanych przypadkach wyniosła 100%⁶, a w całym kontrolowanym okresie 85%⁷.

Jednostka nie ewidencjonowała wyjazdów do zdarzeń, co było niezgodne z § 33 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁸. Ponadto Statut OSP, w zakresie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, nie został uzgodniony z właściwym komendantem powiatowym PSP, do czego zobowiązuje art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Nieprawidłowości te nie miały wpływu na gotowość i zdolność bojową Jednostki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania OSP w Rozwadach

Opis stanu faktycznego

1.1. OSP w Rozwadach jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym¹⁰. Obszar działalności OSP obejmuje Rozwady i miejscowości położone w rejonie pomocy wzajemnej. Decyzją Komendanta Głównego PSP nr 34/18/KSRG z dnia 25 kwietnia 1995 r.¹¹ Jednostka została włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na czas nieokreślony.

Porozumienie dotyczące włączenia Jednostki do ksrq zostało zawarte w formie Uzgodnienia w dniu 30 grudnia 1994 r. pomiędzy ówczesnym Komendantem Rejonowym PSP w Przysusze, Wójtem Gminy Gielniów oraz Prezesem OSP w Rozwadach¹². Porozumienie to zawierało wszystkie elementy wymienione w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r., tj.: określało liczbę i rodzaje sił i środków jednostki przewidzianych do włączenia do systemu (w tym samochód Star 200 GBA 2,5/8), liczbę członków OSP (15), zasady utrzymania sił i środków w stanie zdolności do podjęcia działań ratowniczych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: OSP lub Jednostka.

⁵ System, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 961), dalej ksrq.

⁶ Szczegółowa analiza dziesięciu akcji ratowniczych z 2019 r. wykazała, że w działaniach tych uczestniczyło od dwóch do sześciu strażaków, a gotowość operacyjna jednostki wyniosła 100%.

⁷ W badanym okresie jednostka została wezwana na akcję 100 razy, 85 razy Jednostka OSP wyjechała do zdarzenia, 15 razy nie wyjechała.

⁸ Dz. U. poz. 1319, dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Od 10 czerwca 2002 r.

¹¹ Wydana na podstawie § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 140, poz. 800).

¹² Dalej: Porozumienie.

w ramach systemu¹³, warunki sprawnego alarmowania¹⁴, wymagany poziom wyszkolenia. W załącznikach do Porozumienia określono: minimalny normatyw wyposażenia jednostki OSP Rozwady (załącznik nr 1); braki do uzupełnienia, usterki do usunięcia w OSP Rozwady (załącznik nr 2); wykaz członków OSP w Rozwadach zaliczonych do ksrg w wieku 18-45 lat (załącznik nr 3); dane dotyczące łączności przewodowej całodobowej (załączniki nr 4) oraz obowiązki i uprawnienia jednostki OSP włączonej do ksrg (załącznik nr 5).

Aneksem do Porozumienia z dnia 22 kwietnia 2010 r.¹⁵ do wprowadzono zmiany w zakresie: włączenia do systemu budynku strażnicy, określenia minimalnego normatywu wyposażenia, w tym samochodów, sprzętu ratowniczego oraz obsady i wyszkolenia strażaków OSP (załącznik nr 1); sposobów i środków alarmowania Jednostki, które stanowią aktualny wykaz numerów telefonów do druhów OSP, systemu selektywnego wywoływania uruchamiającego syrenę alarmową w siedzibie OSP; łączności telefonicznej w miejscu zamieszkania druhów OSP oraz łączności radiotelefonicznej, łączności radiotelefonicznej w czasie prowadzenia przez Jednostkę nasłuchu radiowego; wykazu członków OSP w Rozwadach (załącznik nr 3), minimalnej liczby wyszkolonych członków czynnych w wieku 18-65 lat, która nie może być mniejsza niż obsada posiadanych samochodów ratowniczo-gaśniczych (tj. 12), wykonywania okresowych badań lekarskich i przeszkolenia z zakresu BHP czynnie działających członków OSP. Wprowadzone zmiany zakładały również, że minimum 50% stanu osobowego członków czynnych musi mieszkać i pracować w Rozwadach. Wymóg ten wypełniono.

Jednostka OSP nie opracowywała Karty Aktualizacji określonej w załączniku nr 2 do Porozumienia, pomimo że zgodnie z pkt. 1 ww. Aneksu zmiany sprzętowe i szkoleniowe jednostki wynikłe z jej funkcjonowania mogące powodować dezaktualizację porozumienia¹⁶, miały być dokonywane w formie pisemnej poprzez Kartę Aktualizacji.

Jak wyjaśnił Sekretarz OSP, wszystkie zmiany sprzętowe były aktualizowane w miarę potrzeb i dostarczane do Stanowiska Kierowania Komendy Powiatowej PSP w Przysusze w formie tabeli wykazu sprzętu będącego na wyposażeniu jednostki, w tym samochodu, poprzez email lub osobiście, co roku w styczniu. Komendant Powiatowy PSP w Przysusze wyjaśnił, że OSP przysyła wykazy sprzętowe na podstawie wzorów opracowanych przez Wydział Operacyjny KP PSP w Przysusze. Ostatniej korekty wyposażenia sprzętowego zgromadzonego na samochodach bojowych i garażu dokonano 17 sierpnia 2020 r.

Zgodnie z aneksem jednostka OSP została zobowiązana również do przekazywania, co najmniej raz w roku (w styczniu), do Komendy PSP w Przysusze aktualnego wykazu wyznaczonych do działań ratowników. W okresie objętym kontrolą OSP Rozwady wypełniała ten obowiązek i przysyłała do KP PSP kartę wyszkolenia członków OSP, zgodną z załącznikiem nr 3 do Aneksu¹⁷.

W pkt. 5 i 6 Aneksu ustalono warunki rozwiązania Porozumienia.

Po wejściu w życie nowego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-

¹³ W tym m.in. kierowanie na badania lekarskie, warunki garażowania pojazdów, przegląd przez PSP stanu sprzętu co najmniej raz w roku oraz kontrole gotowości bojowej minimum dwa razy w roku.

¹⁴ Łączność radiowa za pomocą radiotelefonu na wyposażeniu pojazdu, system łączności selektywnej.

¹⁵ Dalej: Aneks.

¹⁶ Zmiany nie mogły spowodować obniżenia gotowości bojowej jednostki poniżej minimalnych warunków określonych w obowiązującym wówczas rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 121, poz. 798).

¹⁷ Wykaz obejmuje imię i nazwisko strażaków, wiek, adres zamieszkania, odbyte szkolenia wraz z datą ich ukończenia, datę ukończenia szkolenia podstawowego BHP, datę orzeczenia lekarskiego, datę i numer polisy ubezpieczeniowej.

gaśniczego¹⁸ obowiązujące Porozumienie, zmienione Aneksiem z 2010 r., nie zostało uaktualnione. Nie określono w nim zagadnień w zakresie: zadań ratowniczych przewidzianych dla jednostki w ramach systemu, okresu obowiązywania oraz deklarowanej gotowości operacyjnej, tj. wymienionych w § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Sekretarz OSP wyjaśnił: „porozumienie w związku z włączeniem jednostki do ksrq nie zostało zaktualizowane dlatego, że jednostka nie posiadała wiedzy na ten temat. Nie wystąpiliśmy do Komendy PSP w Przysusze o aktualizację, dlatego, że nie wiedzieliśmy iż jest to konieczne. Komenda PSP w Przysusze nie informowała, że taka aktualizacja jest konieczna.”

(akta kontroli str. 7-9, 22-37, 58-62, 80-86, 104-107)

1.2. Zgodnie z § 2 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrq do systemu może zostać włączona jednostka, która: posiada co najmniej jeden średni lub ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, co najmniej 12 wyszkolonych ratowników, skuteczny system łączności powiadamiania i alarmowania, urządzenia łączności w sieci radiowej systemu na potrzeby działań ratowniczych; pozostaje w gotowości do podejmowania działań ratowniczych. OSP spełniała określone warunki, co zostało szczegółowo przedstawione w obszarze 2. niniejszego wystąpienia.

Na dzień 30 czerwca 2020 r. liczba członków OSP ogółem wynosiła 20 osób (w tym osoby niewyjeżdżające do akcji ratowniczych, osoby starsze, lub nie przebywające obecnie w miejscu zamieszkania), a liczba członków czynnych, biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych - 15 osób. Zmiany osobowe, w tym wykaz wyznaczonych do działań ratowników Jednostka zgłaszała do PSP w Przysusze telefonicznie oraz poprzez załącznik nr 3 do Aneksu.

Sekretarz OSP wyjaśnił, że zmniejszenie liczby czynnych członków OSP spowodowane jest wiekiem (powyżej 65 lat) oraz faktem, że strażacy wyjechali za granicę w celach zarobkowych.

(akta kontroli str. 7-13, 22-37, 58-62)

1.3. Jednostka nie realizowała działań ratowniczych związanych z pandemią koronawirusa COVID-19.

OSP otrzymała z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz z KP PSP Przysucha zestawy środków ochronnych do przeciwdziałania COVID-19¹⁹, a także odbyła szkolenie na temat zakładania i zdejmowania środków ochrony indywidualnej, informacji o reżimie sanitarnym podczas działań ratowniczo-gaśniczych, wytycznych dla jednostek OSP włączonych do ksrq oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego MSWiA.

W OSP nie wystąpiły przypadki absencji członków związanych z zarażeniem wirusem i gotowość operacyjna Jednostki nie była zagrożona.

(akta kontroli str. 7-9)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

OSP działała w oparciu o Porozumienie spełniające wymogi rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i realizowała obowiązki z niego wynikające. Pomimo tego, iż dokument ten nie został dostosowany do wymogów aktualnie obowiązującego rozporządzenia, nie miało to negatywnego wpływu na jej

¹⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1317. Dalej: rozporządzenie w sprawie włączania jednostek do ksrq.

¹⁹ W tym 50 sztuk maseczek ochronnych i 100 sztuk rękawiczek jednorazowych, cztery lekkie ubrania specjalistyczne Nomex, cztery helmy, sześć par okularów, sześć sztuk ubrań jednorazowych Covid, 100 sztuk rękawiczek jednorazowych, 100 sztuk maseczek ochronnych, oraz płyny dezynfekujące.

funkcjonowanie w ramach ksrgr. Przygotowanie i wyposażenie OSP w Rozwadach spełniało bowiem wymagania wynikające z obowiązujących przepisów dotyczących ksrgr i umożliwiało realizację działań ratowniczo-gaśniczych w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

OBSZAR

2. Wyposażenie OSP w Rozwadach oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników

Opis stanu faktycznego

2.1. Jednostka nie została włączona do wojewódzkiego odwołu operacyjnego. Według stanu na 30 czerwca 2020 r. liczba członków OSP wynosiła 20, w tym 15 wyznaczonych do udziału w akcjach ratowniczych. Jednostka posiadała Statut uchwalony 19 grudnia 2001 r., który nie został uzgodniony z Komendantem Komendy Powiatowej PSP w Przysusze w zakresie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, do czego obliguje art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Sekretarz OSP wyjaśnił: „OSP w Rozwadach nie wiedziała, że statut jednostki powinien być uzgodniony z Komendantem PSP w Przysusze. Statut pochodzi z 2001 r. co utrudnia wiedzę na temat braku jego uzgodnienia.”

(akta kontroli str. 7-9, 16-21, 58-59, 72)

2.2. Strażnica OSP spełniała standardy określone w Analizie potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do KSRG, zatwierdzonej w 2019 r. przez Komendanta Głównego PSP (Standardy OSP)²⁰. Strażnica posiadała garaż z dwoma miejscami postojowymi, z jedną ręcznie otwieraną bramą (zniszczone ściany w garażu), zaplecze socjalno-sanitarne (dzielone z Kołem Gospodyń Wiejskich) wyposażone w dwie łazienki z toaletą (w trakcie kontroli jedna z nich była niesprawną), pokój pełniący funkcję biura OSP, pomieszczenie szkoleniowe i pokój socjalny (bez wyposażonej kuchni). Budynek, w którym mieści się Strażnica OSP, przeszedł w 2010 r. gruntowny remont. Sekretarz OSP wyjaśnił, że do końca 2020 r. planowany jest montaż drugich drzwi garażowych. Strażnica była ogrzewana CO, ale zdaniem Sekretarza OSP, z powodu niedogrzaną w garażu i całym budynku jest zimno i panuje wilgoć. Garaż nie posiadał odciagu spalin. Sekretarz OSP wyjaśnił, że przy uruchamianiu pojazdów (szczególnie starszego samochodu Star 200 GBM 2,5/13) strażacy odprowadzają spaliny z układu wydechowego pojazdu dodatkową, ręcznie zakładaną rurą pcv na zewnątrz garażu. Podczas oględzin pojazdy były uruchamiane przy uchylonych oknach i w pełni otwartych drzwiach garażowych.

Stwierdzono, że zainstalowany w strażnicy systemem selektywnego alarmowania, wskazany w Porozumieniu włączającym Jednostkę do ksrgr oraz w pkt. 7.1.1. Standardów OSP był niesprawny – nie działało zdalne uruchamianie syreny. Syrenę można było uruchomić wyłącznie ręcznie, przyciskiem w strażnicy.

Jak wyjaśnił Sekretarz OSP, antena systemu selektywnego wywoływania została uszkodzona po uderzeniu pioruna w 2010 r. (tj. przed remontem strażnicy), awaria została zgłoszona telefonicznie do Urzędu Gminy oraz do PSP w Przysusze. W protokole kontroli przeprowadzonej przez PSP w Przysusze²¹ zapisano, że środki alarmowania: syrena i selektywne alarmowanie są sprawne.

Zgodnie z § 2 ust. 1 lit. c rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrgr, do systemu może zostać włączona jednostka, która posiada skuteczny system łączności powiadamiania i alarmowania.

²⁰ Na podstawie oględzin przeprowadzonych w dniu 9 września 2020 r.

²¹ Protokół z inspekcji gotowości operacyjnej Ochotniczej Straży Pożarnej włączonej do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w Rozwadach przeprowadzonej przez PSP w Przysusze w dniu 5.11.2019 r.

Wprowadzenie systemu selektywnego alarmowania nie działało, ale w celu zapewnienia skutecznego powiadamiania i alarmowania wykorzystywano inne systemy. Jak wyjaśnił KP PSP w Przysusze: „Alternatywą dla systemu selektywnego alarmowania jest usługa e-remiza. Strażacy OSP z ksrq są alarmowani przy wykorzystaniu tablicy gotowości bojowej z poziomu Stanowiska Kierowania KP. System e-remiza jest również wykorzystywany do sprawdzania gotowości bojowej druhów OSP, oraz do przekazywania komunikatów o zagrożeniach meteorologicznych. Dzięki funkcjonalności tego programu strażacy OSP na bieżąco mogą również dokumentować wyposażenie sprzętowe oraz szkolenia druhów. Ponadto możliwe jest zamontowanie w remizach OSP, zdalnie sterowanego modułu gsm, który we współpracy z aplikacją e-remiza pozwoli na zdalne uruchamianie syreny, przy poniesieniu niewielkich kosztów rzędu kilkuset złotych. Takie rozwiązanie zostało zaproponowane w ostatnim czasie jednostce OSP Rozwady (...) Fakt uszkodzenia systemu selektywnego alarmowania w jednostce OSP Rozwady jest znany w KP PSP w Przysusze od pewnego czasu. Trudno jest w jednoznaczny sposób wskazać moment, w którym takowa informacja spłynęła do PSP (...) na obecną chwilę, stan techniczny systemu selektywnego alarmowania w Rozwadach kwalifikuje go do całkowitej wymiany, co wiąże się z kosztami rzędu 7-8 tys. zł (rozpoznanie na rynku firm zajmujących się budową systemów selektywnego alarmowania).”

(akta kontroli str. 45-54, 58-59, 65-66, 85-86, 90)

2.3. OSP posiadała dwa samochody ratowniczo-gaśnicze: Star 200 GBM 2,5/13 z 1985 r. oraz Volvo GBA 2,3/27 z 2000 r. (nie ujęty w Porozumieniu). Ich wyposażenie w sprzęt oraz urządzenia pożarnicze i łączności było zgodne ze Standardami OSP²². Oba pojazdy posiadały aktualne badania techniczne oraz polisy ubezpieczeniowe.

Nie spełniono natomiast standardu minimalnego wyposażenia w zakresie sprzętu ochronnego dróg oddechowych. Jednostka była wyposażona w cztery aparaty powietrzne, ale dwa z nich nie zostały poddane wymagany przeglądom w sierpniu 2020 r.

Jak wyjaśnił Sekretarz OSP przed wygaśnięciem legalizacji na początku sierpnia 2020 r., telefonicznie zgłaszano taką potrzebę do serwisu. Z powodu urlopu serwisanta przegląd przeprowadzono po terminie. Telefonicznie dokonano zgłoszenia do KP PSP w Przysusze o wyłączeniu aparatów oddechowych z podziału bojowego i wyjęto je z samochodów. W trakcie kontroli NIK dokonano przeglądu sprzętu (12 września br.), aparaty oddechowe zostały ponownie włączone do użytkowania, o czym poinformowano mailowo stanowisko kierowania PSP w Przysusze w dniu 13 września br.

Stan wyposażenia w środki ochrony indywidualnej strażaków-ochotników nie spełniał minimalnego poziomu 12 kompletów wskazanych w pkt. 7.1.2. Standardów OSP w zakresie: ubrań specjalnych oraz rękawic (stan po 10 szt.), hełmów ciężkich (9 szt.), pasów strażackich i zatrzaśników (po 6 szt.), podpinek (3 szt.), kominiarek (8 szt.), wyposażenia w toporki (brak toporków).

Sekretarz OSP wyjaśnił, że „W 2020 r. został złożony wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na zakup 5 nowych kompletów ciężkich ubrań specjalnych. Dofinansowanie nie zostało przyznane. Wnioski były również ustnie składane do Urzędu Gminy. Ponadto w trakcie realizacji jest zamówienie dwóch hełmów ciężkich z dotacji ksrq.” W ocenie Sekretarza OSP zakup nowych ubrań specjalnych pozwoliłby doposażyć jednostkę i zapewnić pełną obsadę na dwa samochody.

²² Na podstawie oględzin przeprowadzonych w dniu 9 września 2020 r.

Wypożyczenie osobiste strażaków znajdowało się w garażu i było przygotowane do użycia.

(akta kontroli str. 14-15, 45-54, 58-59, 65-66, 80-86)

2.4. Strażacy-ochotnicy byli uprawnieni do udziału w akcjach ratowniczych i spełniali wymogi określone w art. 19 ust. 1b ustawy o ochronie przeciwpożarowej, tj.: byli we właściwym wieku, posiadali wymagane przeszkolenie pożarnicze, aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych. Zostali też ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków. Poziom wyszkolenia strażaków spełniał normatyw wyszkolenia ustalony dla ochotniczych straży pożarnych włączonych do ksrp oraz był wyższy od standardów ustalonych przez Komendanta Głównego PSP²³. Szkolenie podstawowe ukończyło 20 strażaków, szkolenia dowódców – 9 osób, szkolenie w zakresie ratownictwa technicznego – 12 osób, szkolenie naczelników – 4 osoby, szkolenie kierowców konserwatorów – 5 osób, szkolenie z zakresu zabezpieczenia miejsca lądowania śmigłowców LPR – 7 osób, szkolenie z udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy – 6 strażaków, szkolenie przeciwpowodziowe – 10 osób. Trzej kierowcy spełniali warunki prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami²⁴, a kolejne dwie osoby były w trakcie uzyskiwania pozwolenia. W 2019 r. Jednostka OSP w Rozwadach brała udział w dwóch ćwiczeniach organizowanych przez PSP w Przysusze. Jeden ratownik brał udział w szkoleniu podstawowym, trzy osoby ukończyły kurs dowódców OSP.

Strażacy (20 osób) zostali przeszkoleni w zakresie BHP w ramach podstawowych szkoleń strażaków ratowników. Jednostka nie realizowała szkoleń bhp wskazanych w Analizie potencjału OSP z 2019 r. oraz w Zasadach organizacji szkoleń członków ochotniczych straży pożarnych biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP w 2015 r. Zgodnie z Porozumieniem do prowadzenia takich szkoleń zobowiązał się Zarząd OSP w porozumieniu z Wójtem Gminy.

Sekretarz OSP wyjaśnił, że szkolenia BHP nie były wykonywane cyklicznie, ponieważ każdy kurs podstawowy rozpoczyna się od szkolenia BHP, które nie jest potwierdzone osobnym dokumentem. Wójt Gminy w Gielniowie wyjaśnił, że obecnie trwają rozmowy z podmiotem uprawnionym w zakresie szkoleń BHP w celu prowadzenia okresowych szkoleń czynnych członków OSP.

(akta kontroli str. 7, 10-13, 58-59, 72-77, 86-87, 90, 96-103)

2.5. OSP była w całodobowej gotowości operacyjnej. O aktualnej gotowości operacyjnej lub jej braku informowano KP PSP w Przysusze za pomocą telefonu lub radiostacji. W okresie objętym kontrolą Jednostka nie informowała KP PSP w Przysusze o obniżonej gotowości bojowej. Natomiast zgłaszała wycofanie z użycia aparatów powietrznych.

W 2019 r. jednostka wzięła udział w 49 zdarzeniach, w tym w 42 pożarach, 6 miejscowych zagrożeniach, a jeden alarm okazał się fałszywy. W przypadku 11 wezwań jednostka pomimo wezwania nie wyjechała do zdarzenia, co stanowiło 18,3% wszystkich wezwań w 2019 r.

Szczegółowa analiza dziesięciu akcji ratowniczych z 2019 r. wykazała, że w działaniach tych uczestniczyło jednorazowo od dwóch do sześciu strażaków, a gotowość operacyjna jednostki wyniosła 100%.

²³ W Analizie potencjału OSP z 2019 r. pkt. 9.1. określono minimalny standard wyszkolenia obejmujący: szkolenie podstawowe – 12 osób, szkolenie naczelników – 2, dowódców – 2, kierowców konserwatorów sprzętu – 3, zakresu ratownictwa technicznego – 4, z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy – 6, z zakresu zabezpieczenia lądowania LPR – 4 osoby.

²⁴ Dz. U z 2020 r. poz. 1268.

W 2020 r. (I półrocze) Jednostka uczestniczyła w 36 zdarzeniach (bez wyjazdów do zabezpieczenia powiatu), w tym w 29 pożarach, 5 miejscowych zagrożeniach, a 3 alarmy okazały się fałszywe. Jednostka mimo wezwania nie wyjechała do akcji 4 razy, co stanowiło 10% wszystkich wezwań w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 7-9, 58-59, 91-95)

Odnosząc się do przypadków braku możliwości wyjazdu Jednostki do działań ratowniczych Sekretarz OSP wskazał, że głównymi przyczynami były braki kierowcy na miejscu lub obsady osobowej z powodu wykonywania innych obowiązków niezwiązanych z działalnością w OSP. Wyjaśnił też: „(...) OSP Rozwady nie mają możliwości godzinowego analizowania gotowości bojowej. Strażacy wykonują codzienne czynności w swoich domach [...], co powoduje, że w danym momencie są wyłączeni z podziału a za np. godzinę są już w pełnej gotowości.”

Obecnie dwóch strażaków, którzy odbyli szkolenie kierowców-konserwatorów sprzętu ratowniczego OSP i posiada prawo jazdy kat. C, jest w trakcie uzyskiwania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.

(akta kontroli str. 58-59, 75-76)

2.6. OSP w Rozwadach posiadała dokumentację szkoleniową, zaświadczenia lekarskie oraz polisy ubezpieczeniowe od następstw nieszczęśliwych wypadków każdego jej członka. W samochodzie ratowniczo-gaśniczym znajdowała się dokumentacja wymagana przepisami rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego: karta zdarzenia, instrukcja przyjęcia śmigłowca LPR (schemat zabezpieczenia miejsca lądowania), schemat organizacji łączności. W okresie objętym kontrolą Jednostka nie prowadziła ewidencji wyjazdów do zdarzeń, o której mowa w § 33 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 45-47, 65-66)

2.7. W dniu 5 listopada 2019 r. KP PSP przeprowadziła inspekcję gotowości operacyjnej Jednostki OSP połączoną z przeglądem technicznym sprzętu pożarniczego w zakresie: alarmowania, gotowości operacyjnej strażaków (w tym ich liczebność, kwalifikacji i stanu wyposażenia), gotowości do natychmiastowego użycia pojazdów pożarniczych, sprzętu pożarniczego i sprzętu łączności, dokumentacji jednostki, wiedzy teoretycznej strażaków oraz ćwiczeń praktycznych. Inspekcja wykazała, że OSP w Rozwadach jest dobrze przygotowana do podejmowania działań ratowniczo-gaśniczych w ramach ksrg. Ocena końcowa inspekcji to 3.0, ocena z przeglądu technicznego to 4.5. W protokole kontroli zapisano, że środki alarmowania tj. syrena i selektywne alarmowanie są sprawne.

Sekretarz OSP wyjaśnił, że „Kontrolerzy z PSP Przysucha podczas inspekcji gotowości bojowej mieli zgłoszoną awarię selektywnego wywołania. Nie posiadam wiedzy na temat odnotowania awarii przez kontrolujących. Z protokołu po kontroli wynika, że kontrolujący zapisali, że system selektywnego wywołania i syrena są sprawne. W czasie kontroli gotowości bojowej syrena była uruchamiana ręcznie.”

(akta kontroli str. 38-44, 69)

2.7. Według wyjaśnień Sekretarz OSP prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych utrudniają: niewystarczające ogrzewanie strażnicy (w związku z tym występuje wilgoć w strażnicy i odchodzi farba ze ścian); utrudniony wyjazd z garażu ze strażnicy przez wysepkę bezpośrednio przy wyjeździe (strażacy wyjeżdżając do akcji muszą wyjechać na przeciwległy pas, co powoduje zagrożenie w ruchu drogowym); brak wyciągu spalin w strażnicy (zastępczym rozwiązaniem jest rura pcv odprowadzająca spaliny na zewnątrz budynku); brak kompresora w samochodach ratowniczo-gaśniczych, który, utrzymałby ciśnienie w układzie pneumatycznym pojazdów, co w ocenie Sekretarza OSP skróciłoby czas wyjazdu do akcji; wiek pojazdów – zakup nowego samochodu ułatwił by udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, ponieważ obecne auta mają 20 i 35 lat; niedostateczne

wyposażenie w środki ochrony indywidualnej. Zakup nowych ubrań specjalnych w ocenie Sekretarza OSP ułatwiłby udział w akcjach oraz poprawiłby morale strażaków, obecne ubrania specjalne (10 sztuk) noszą ślady zużycia, ich zakup uzupełniłby braki w wyposażeniu OSP. Sekretarz wyjaśnił również, że braki w wyposażeniu indywidualnym wynikają z braku środków finansowych. Składano wnioski ustne do Urzędu Gminy, a wniosek o dofinansowanie do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie został odrzucony.

(akta kontroli str. 65-66)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązujący Statut OSP nie został uzgodniony z właściwym komendantem powiatowym PSP w zakresie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, co jest niezgodne z art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Sekretarz OSP wyjaśnił, że Jednostka postara się to uzupełnić.

(akta kontroli str. 7, 16-21, 58, 71)

2. OSP nie prowadziła ewidencji zdarzeń, podczas których prowadziła działania ratownicze, co było niezgodne z § 33 rozporządzenia z 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Jak wyjaśnił Sekretarz OSP, Stanowisko Kierowania KP PSP w Przysusze ewidencjonowało wszystkie wyjazdy przeprowadzane przez OSP Rozwady w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej.

(akta kontroli str. 45-47, 65, 90)

OCENA CZĄSTKOWA

Przygotowanie i poziom wyszkolenia strażaków ochotników OSP w Rozwadach umożliwiły realizację działań ratowniczo-gaśniczych w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i były zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi kserg. Strażacy ochotnicy uczestniczący w działaniach ratowniczo-gaśniczych spełniali wymogi w zakresie wieku i wyszkolenia, posiadali aktualne badania lekarskie. Sprzęt ratowniczy, samochody oraz wyposażenie strażaków było przygotowane do użycia bojowego i posiadało aktualne przeglądy/badania techniczne, z wyjątkiem dwóch aparatów oddechowych, które z opóźnieniem poddano wymaganym przeglądom. Stwierdzono, że Jednostka nie ewidencjonowała wyjazdów do zdarzeń, co nie miało jednak wpływu na wykonywanie działań ratowniczych.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Uzgodnienie z Komendantem Powiatowym PSP w Przysusze postanowień Statutu OSP dotyczących ochrony przeciwpożarowej.
2. Prowadzenie ewidencji wyjazdów do zdarzeń ratowniczo-gaśniczych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 15 października 2020 r.

Kontroler
Łukasz Misiak
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Michał Musioł

